



JUSTITISMINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Dato: 28. november 2013
Dok.: 940478

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål L, M, N og R i Folke-
tingets Retsudvalg**

Samrådsspørgsmål L:

”Vil ministeren gennemgå, hvilke muligheder der er for at reducere henholdsvis gerne helt fjerne muligheden for illegale indvandrere til at komme ind i Danmark via Københavns Lufthavn – eller andre danske lufthavne med flyforbindelse til et andet Schengenland. Der ønskes en rangordning af de opregnede muligheder, så de muligheder, der reducerer den illegale indvandring mest effektivt opregnes først osv.”

Samrådsspørgsmål M:

”Vil ministeren gennemgå de konkrete muligheder (rangordnet efter effekt) f.eks. Københavns Politi har for at fortage en udvidet kontrol af passagerer på de flyankomster i Kastrup Lufthavn fra Schengenlande, på hvilke man kan forvente at stoppe flest flyrejsende illegale indvandrere?”

Samrådsspørgsmål N:

”Vil ministeren klargøre, om det kræver danske eller evt. europæiske regelændringer, hvis man overhovedet skal reducere illegal indvandring med fly fra andre Schengenlande, og hvis det er tilfældet, vil ministeren da gennemgå, hvilke regelændringer der evt. vil være absolut nødvendige, hvis man ikke fortsat skal have en situation, hvor selv SF’s retsordfører, der også er Retsudvalgets formand, udtaler: ”at det er alvorligt for ’retsfølelsen’, at illegale kan slippe så let ind i Danmark. Det er fuldstændigt uholdbart, at trafikken af illegale fra specielt Italien er så stor” (BT 15. oktober 2013)?”

Samrådsspørgsmål R:

”Tal, som BT er i besiddelse af, viser, at cirka 170 personer medio oktober 2013 havde søgt asyl i Københavns Lufthavn fra ikke Schengenlande i år. Det er dog kun cirka 70 af dem, der har søgt asyl i Københavns Lufthavn, der efterfølgende er mødt op i Center Sandholm. Man har ikke fingeraftryk og billede af de pågældende asylansøgere, hvilket ifølge BT skyldes, at politiet gennem mere end et år ikke har haft et lokale i Københavns Lufthavn, hvor det har været muligt at tage fingeraftryk og billede. I yderste konsekvens kan flere af personerne have søgt asyl på denne måde for at få let og anonym adgang til Danmark, og hvor deres reelle ærinde har været at få mulighed for at udføre terrorstiske aktioner her i landet. Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at politiet ikke fremover sender asylansøgere fra Københavns Lufthavn ud i det danske samfund, uden at have hverken fingeraftryk eller billede af dem, og uden nogen form for sikkerhed for, at de møder op i Center Sandholm (se artiklen: ’Asylansøgere forsvinder’, side 6 i BT den 18. november 2013)?”

[Indledning]

1. Jeg vil gerne starte med at takke udvalget for spørgsmålene om kontrol i Københavns Lufthavn.

Spørgsmålene giver mig anledning til at redegøre for politiets styrkede indsats i lufthavnen – og til at få aflivet nogle af de myter, der er ved at danne sig som følge af den seneste tids debat.

For det første vil jeg gennemgå de forskellige tiltag, som er iværksat i lufthavnen. Jeg vil også komme ind på de fremtidige initiativer, som politiet lige nu arbejder på for at styrke indsatsen mod illegal indvandring. Herefter vil jeg til sidst vende mig mod sagen om manglende asylregistrering i lufthavnen.

[Schengen-samarbejdet]

2. Inden jeg tager fat på selve besvarelsen, vil jeg for overblikkets skyld opridse spillereglerne.

Som bekendt er hele spørgsmålet om kontrol ved Danmarks grænser underlagt Schengen-reglerne. Det er spilleregler, som et meget bredt flertal i Folketinget bakker op om.

Schengen-samarbejdet er grundlæggende godt for Danmark. Det hjælper os med at løse nogle problemer, som Danmark ellers ville have svært ved at løse. Dels sikrer det, at vi danskere kan rejse rundt i Europa inden for Schengens grænser uden at blive udsat for unødigt kontrol. Og nok så vigtigt bidrager det til bekæmpelsen af grænseoverskridende kriminalitet og illegal indvandring til Europa.

Men Schengen-samarbejdet skaber også nogle udfordringer i forhold til indrejsekontrol. Det siger sig selv. De udfordringer er vi imidlertid klar til at tage op.

3. Vi er bare nødt til at anerkende præmisserne for den her debat og sondre mellem ”det, der kan lade sig gøre” og ”det, der ikke kan lade sig gøre”.

Kan vi etablere en kontrol af alle flyankomster i Københavns Lufthavn? Nej, det kan vi ikke.

Politiet kan *ikke* stå i gaten og tjekke samtlige passagerers pas og visum. Det vil være systematisk grænsekontrol, og det kan man ikke efter Schengen-reglerne.

Kan vi kontrollere personer, hvis vi har mistanke om, at de vil begå kriminalitet? Ja, det kan vi godt.

Det vil sige, at kontrollerne ikke må være for intensive eller for hyppige. Det vil sige, at kontrollerne kun må foretages på stikprøvebasis, eller hvis politiet har en efterretningsbaseret mistanke om kriminalitet. Det kan f.eks. være indrejse på falske dokumenter eller menneskesmugling.

Politiet skal naturligvis overholde disse regler, men jeg vil gerne understrege, at vi er villige til at udnytte de kontrolmuligheder, der er – og gøre det fuldt ud.

[Kontrol i Københavns Lufthavn]

4. Spørgsmålet er så, om politiet foretager kriminalitetskontroller i Københavns Lufthavn. Til det er svaret: Ja. Endda et klart ja.

Der bliver foretaget markant flere kriminalitetskontroller i dag end under den tidligere regering.

Københavns Politi har således oplyst, at der i 2012 blev foretaget kontrol af 67 flyankomster fra andre Schengen-lande, mens tallet for 2013 pr. 31. oktober er 83.

Til sammenligning blev der i 2011 kun foretaget 6 kontroller.

Det er et ubestrideligt faktum, at antallet af kriminalitetskontroller i lufthavnen er mangedoblet under den nuværende regering. Oppositionen har derfor ikke noget at lade regeringen høre i forhold til antallet af kriminalitetskontroller i Københavns Lufthavn.

Ligeså klart er det, at vi også fremadrettet fortsat vil have fokus på, hvordan vi kan forbedre og effektivisere kontrollen med illegal indvandring i Københavns Lufthavn.

5. Én ting er antallet af kontroller. Det er selvfølgelig vigtigt. Noget andet og ligeså vigtigt er kontrollernes indhold. Også her har politiet sat ind.

For at højne kvaliteten af kontrollerne har Københavns Politi valgt i højere grad at inddele flyankomster i såkaldte højrisiko-ankomster og lavrisiko-ankomster. Højrisiko-ankomster er ruter, der erfaringsmæssigt benyttes til illegal indrejse i Danmark. Der er i praksis især tale om flyankomster fra Italien, Grækenland og Spanien.

På højrisiko-ruterne vil der jævnligt ske en gennemgang af passagerlisterne. Det vil blive undersøgt, hvem der har købt billet, til hvor mange der er købt billet, hvordan der er betalt, hvornår der er betalt osv. Disse oplysninger kan bruges til at vurdere risikoen for illegal indvandring og anden kriminalitet som f.eks. dokumentfalsk og menneskesmugling.

Politiet kan desuden på baggrund af oplysningerne give flyselskaberne besked om, hvilke passagerer der skal rettes særlig opmærksomhed mod.

Det handler om at målrette kontrollen mod de flyankomster og de passagerer, der erfaringsmæssigt indebærer en kriminalitetsrisiko.

6. Det har været fremme i pressen i dag, at det skulle følge af en taktisk befaling, at politiet i forbindelse med en konstateret overtrædelse skal ophøre med yderligere kontrol.

Det er dog kun den halve sandhed. Det, jeg har forstået på Københavns Politi, er, at politiet i forbindelse med en kriminalitetskontrol som udgangspunkt forholder sig til alle de passagerer, der passerer gennem gaten. Det kan f.eks. være visuelt eller ved anden identifikation. Men det er rigtigt, at det typisk kun vil være nogle enkelte, som udtages til en mere indgående kontrol. Sådan er det jo også med alle andre kriminalitetskontroller, f.eks. færdselskontroller.

Og det giver heller ingen mening at lade Hr. og Fru Jensen, der har været på weekendtur til Milano vente i timevis for at gennemgå en grundig kontrol – hvis de ikke giver anledning til mistanke. Det kan vi vel alle være enige om. Det strider i øvrigt også mod formålet med Schengensamarbejdet.

Den taktiske befaling skal altså ikke forstås så bogstaveligt, som det er udlagt i pressen.

På samme måde hvis man ud fra en kontrol af passagerlisten har mistanke om, at f.eks. en gruppe på 10 personer på flyet vil forsøge at indrejse ulovligt, leder man naturligvis efter alle 10. Og så lader man naturligvis resten, hvorom der ikke er nogen grund til at tro, at de skulle indrejse ulovligt eller have begået anden kriminalitet, gå.

Og som jeg lige har redegjort for, er det jo netop en del af den nye strategi for lufthavnskontroller, at de i langt højere grad end tidligere skal være efterretnings- og analysebaserede.

7. Opgraderingen af kontrollen skal naturligvis ske i samarbejde med flyselskaberne. Og det er vores klare indtryk, at det vil flyselskaberne gerne være med til. De er ikke interesserede i at transportere rejsende, der benytter sig af falske dokumenter, eller som forsøger at indrejse illegalt i Danmark.

I øjeblikket har politiet bl.a. fokus på samarbejdet med flyselskabet EasyJet. Det skal ses i lyset af, at problemet med ulovlig indrejse i Københavns Lufthavn aktuelt er særligt koncentreret om EasyJets flyankomster fra Milano. Ifølge politiets oplysninger har EasyJet transporteret en stor del af de personer, som politiet har stoppet i lufthavnen med falske dokumenter.

Politiets samarbejde med EasyJet har bl.a. udmøntet sig i, at Københavns Politi og Rigspolitiet har indgået en aftale med EasyJet om at undervise deres check-in personale i Milano. Undervisningen skal medvirke til, at EasyJets personale har det fornødne dokumentkendskab og viden om profilering af mistænkelige rejsende.

Det her er et skridt, der tages, for at se, om det i højere grad kan forhindre, at illegale indvandrere stiger ombord på flyet til København.

Det kan der være flere fordele ved. Bl.a. undgår man at bruge ressourcer på at indkvartere asylansøgere, som i mange tilfælde alligevel skal sendes tilbage til Italien efter Dublin-reglerne.

8. Et andet skridt, vi forsøger at tage, handler om samarbejdet med de italienske myndigheder.

Rigspolitiet har rettet henvendelse til chefen for lufthavnspolitiet i Milano for at afdække muligheden for midlertidigt at udstationere en dansk politimand i Milano. Tanken er, at den pågældende skal rådgive check-in personalet med henblik på at sikre, at personer, som ikke har grundlag for at indrejse i Danmark, heller ikke kommer med et fly til København.

Og jeg kan tilføje, at der er indledt en dialog med de italienske myndigheder på højeste niveau om problemet vedrørende særligt flyruten fra Milano til København og muligheden for et tættere samarbejde.

Samarbejdet mellem dansk politi, EasyJet og de italienske myndigheder er et godt eksempel på, at Schengen-samarbejdet ikke er til hinder for, at myndighederne kan være konstruktive og praktiske i indsatsen mod illegal indvandring.

[Registrering af asylansøgere i Københavns Lufthavn]

9. Lad mig til sidst vende mig mod spørgsmålet om den mangelfulde registrering af asylansøgere i Københavns Lufthavn.

Det er for nylig kommet frem, at Københavns Politi i en række tilfælde i perioden fra november 2012 til oktober 2013 ikke har optaget fingeraftryk og foto af asylansøgere i Københavns Lufthavn i overensstemmelse med retningslinjerne.

Københavns Politi har erkendt, at der har været tale om en klar fejl, som bl.a. havde sammenhæng med en ombygning i lufthavnen, hvor vigtigt udstyr blev flyttet.

Til det er der kun ét at sige: Det er stærkt utilfredsstillende.

Det siger sig selv, at der skal foretages en ordentlig kontrol og registrering af asylansøgere – også selv om der bygges om i lufthavnen.

Derfor er jeg også tilfreds med, at der nu er rettet op på fejlen, så der siden den 24. oktober 2013 er optaget fingeraftryk og foto efter retningslinjerne.

10. Hvor mange personer drejer det sig så om?

I debatten op til dette samråd har der været nævnt en række tal, og der henvises også til nogle tal i spørgsmål R.

Sandheden er, at det ikke er muligt præcist at oplyse, hvor mange asylansøgere, der ikke har fået optaget foto og fingeraftryk i lufthavnen, og hvor mange af disse, der ikke efterfølgende har meldt sig i Center Sandholm.

Det skyldes flere forskellige faktorer:

- En årsag er måden, hvorpå asylsager registreres hos politiet, idet mindreårige børn typisk registreres på forældrenes sag.
- En anden faktor er, at Københavns Politi ikke i alle sager har undladt at optage fingeraftryk og foto. I nogle sager har man således fulgt retningslinjerne og har kørt ansøgerne til Station Amager og der optaget fingeraftryk og foto.
- Og en tredje grund er, at det ikke fremgår af Københavns Politis sagsbehandlingssystem, i hvilket omfang asylansøgere efterfølgende registreres i Center Sandholm.

Alt dette betyder, at politiet ikke uden manuelt at gennemgå samtlige sager – hvilket vil være meget ressourcekrævende – vil kunne give et

mere præcist billede af, hvor mange asylansøgere der ikke har fået taget fingeraftryk og foto, og hvor mange af disse der ikke er blevet indlogeret på Center Sandholm.

De tal, der har været fremme i BT, kan derfor heller ikke bekræftes af politiet.

Der er dog ingen tvivl om, at der er et antal asylansøgere, som ikke har fået optaget foto og fingeraftryk i lufthavnen efter retningslinjerne.

For at give et indtryk har Københavns Politi oplyst, at politiet i perioden fra 1. januar til 12. november 2013 har oprettet 334 sager vedrørende asylansøgere antruffet i lufthavnen. Det er altså det samlede antal sager, og det omfatter asylansøgere antruffet ved såvel de ydre som de indre grænser.

Tallene omfatter både dem, der er blevet taget ved kontrol, og dem, der selv har henvendt sig til myndighederne for at søge asyl. Det er altså folk, der gerne vil til Sandholm, og de udgør en betydelig del af sagerne.

Som jeg desuden kommer tilbage til, har der i alle sager været foretaget helt almindelig indrejsekontrol med opslag i politiets registre. Det er altså kun foto og fingeraftryk, der først er blevet optaget i Sandholm.

11. Hvad har det så betydet, at et antal asylansøgere ikke har fået optaget fingeraftryk og foto i Københavns lufthavn?

Ja, i de mange tilfælde, hvor ansøgerne *har* haft et reelt ønske om at søge asyl i Danmark – og er blevet indkvarteret på Center Sandholm – har det ikke haft nogen betydning. Der optages nemlig altid fingeraftryk og foto af politiet i forbindelse med registrering i Center Sandholm.

I de tilfælde, hvor personen *ikke* har haft et reelt ønske om at søge asyl i Danmark – f.eks. fordi personens plan var at rejse videre til et andet nordisk land og søge asyl – har det betydet, at personen har kunnet rejse videre uden at være registreret i det såkaldt Eurodac-system som asylansøger i Danmark.

Hovedformålet med optagelse af fingeraftryk og foto af asylansøgere er således registrering og opslag i det såkaldte Eurodac-system.

Eurodac er et system, hvor asylansøgers fingeraftryk optages. EU-landene vil herefter kunne foretage opslag i systemet for at se, om en person er registreret som asylansøger i et andet EU-land og derfor kan tilbageføres dertil i medfør af Dublin-forordningen.

En del af de såkaldt ”forsvundne” asylansøgere må antages at være rejst videre til andre lande. Det kan der være mange årsager til. En årsag kan være, at reglerne for at få asyl er mere lempelige i andre lande.

I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at – bortset fra optagelse af fingeraftryk og foto – er alle personer ifølge Københavns Politis blevet kontrolleret på helt sædvanlig vis og i overensstemmelse med retningslinjerne.

Københavns Politi har således oplyst, at alle sager er blevet oprettet i politiets sagsbehandlingssystem POLSAS, at der i alle sager er sket registrering af asylansøgerens identitetsoplysninger, og at der i alle sager er foretaget søgning i Kriminalregistret og det såkaldte SIS-register. Desuden er asylansøgerens effekter i alle sager blevet gennemgået med henblik på at finde dokumenter mv.

Inden man drager vidtgående konklusioner om terrorrisiko og andet, er jeg også nødt til at sige, at de mennesker vi taler om, er flygtninge og altså som udgangspunkt ikke kriminelle. De er ikke frihedsberøvede, og

de kan derfor til enhver tid frit forlade både Center Sandholm og Danmark.

Der er intet grundlag for at antage, at denne persongruppe – som også tæller børnefamilier og ældre mennesker – generelt skulle udgøre en trussel for Danmarks sikkerhed.

12. Alt dette ændrer ikke ved, at det, der er sket, er stærkt utilfredsstillende. Det er der som sagt rettet op på, og herudover har Københavns Politi oplyst, at de har igangsat en række tiltag.

Der vil for det første være et øget ledelsesmæssigt fokus på kontrolarbejdet i lufthavnen, og der vil blive placeret en politiinspektør i lufthavnen med ansvar for politiets indsats her.

Der vil blive nedsat en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe med repræsentanter fra Københavns Politi og Rigspolitiet med det ene formål at foretage en gennemgang af samtlige arbejdsgange og sagsgange i lufthavnen og det såkaldte NUC (Nationalt Udlændingecenter under Rigspolitiet) med henblik på optimering og effektivisering.

I Københavns Politi arbejdes der desuden på at samle udlændingekontrolarbejdet for hele politikredsen i en udvidet kontrolgruppe for at styrke sagsbehandlingen af udlændingesager i bl.a. Københavns Lufthavn.

Og i øvrigt ved jeg, at både politiet og efterretningstjenesten hver dag gør en stor indsats for at bekæmpe terrorisme af enhver art. Det kan vi alle være helt trygge ved.

13. Så lad mig til sidst opsummere hovedbudskaberne:

- Der foretages væsentligt flere kontroller i dag end under den tidligere regering,
- politiet har taget en række initiativer for at forbedre kvaliteten af kontrollerne,
- og der er rettet op på fejlen vedrørende manglende optagelse af foto og fingeraftryk af asylansøgere i lufthavnen.

TAK